

Проект закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі».

Основні напрями нової системи управління охороною праці в Україні

СВІТЛАНА СОКУРЕНКО, координатор групи законодавчих ініціатив з охорони праці
Європейського співтовариства з охорони праці (ESOSH)

ДИРЕКТИВА № 89/391/ЄЕС

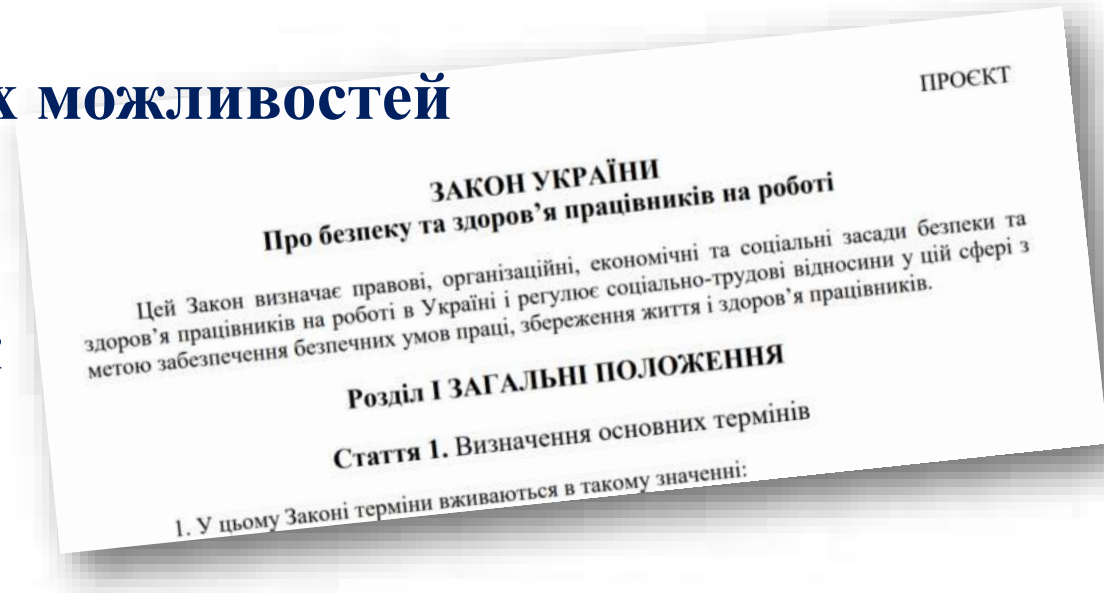
Для приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм Євросоюзу, у т.ч. Директиви № 89/391/ЄУС було проведено експертне обговорення проєкту закону з безпеки і здоров'я на роботі, розробленого Мінекономіки.

Результатом обговорення став справді прогресивний документ, який відповідає європейським нормам і адаптований під наше культурне середовище. Протягом найближчих років ми отримаємо не тільки новий закон, а також увесь набір супутніх підзаконних актів. Інакшим стане весь інструментарій системи управління охороною праці та професійними ризиками.

Очікувані позитивні зміни

- Оцінка ризиків як інструмент широких можливостей
- Управління ризиками за ієрархією
- Інцидент, а не лише нещасний випадок
- Аудит як засіб удосконалення
- Консультації та залучення працівників
- Надання домедичної допомоги, пожежогасіння, ліквідація аварій та евакуація працівників
- Захист особливих категорій працівників

Європейський вектор розвитку!

Управління професійними ризиками

Управління ризиками є основним елементом системи безпеки та здоров'я працівників на роботі та являє собою плановий, систематичний процес з виявлення небезпек, оцінки та зниження професійних ризиків до мінімального практично прийнятного рівня.

Введення цієї статті в проект стало одним із основних його досягнень. Це докорінно змінить підхід до побудови всієї СУОП, робить її ризикоорієнтованою та дає змогу керувати ризиками, використовуючи ієрархію заходів контролю, орієнтуючись насамперед на запобіжні дії, які усувають причину потенційної невідповідності або потенційно небажаної ситуації.

Розслідування нещасних випадків, профзахворювань і аварій

Тепер роботодавець повинен вести облік *всіх інцидентів*, з'ясовувати їх причини та документувати відомості про них.

Це дасть змогу запобігати серйозним нещасним випадкам та аваріям за допомогою виявлення їх корінних причин на стадії реалізації відносно небезпечних подій.

Аудит систем безпеки та здоров'я працівників

Новим у проєкті стало впровадження аудиту як обов'язкового заходу для удосконалення СУОП. Це дуже важливо, тому що аудит оцінює дієвість, ефективність і надійність системи менеджменту підприємства. Але водночас допомагає виявити недоліки в функціонуванні СУОП та виправити їх. Це, своєю чергою, підвищить рівень усвідомлення як серед працівників, так і всіх лінійних та вищих керівників питань безпеки і здоров'я на роботі.

Консультації та залучення працівників до питань безпеки і здоров'я на роботі стають обов'язковими

Цей елемент буде розвивати та удосконалювати культуру безпеки на підприємствах за допомогою:

- визначення потреб і очікувань працівників;
- якіснішого виявлення небезпек та оцінки ризиків і можливостей;
- визначення дій для усунення небезпек і зниження ризиків тощо.

Це дасть більш повну інформацію для організації безпечних умов праці.

Надання домедичної допомоги, пожежогасінн ліквідація аварій та евакуація працівників

Також новим у проєкті став обов'язок роботодавця забезпечувати організацію відповідних заходів щодо:

- 1) евакуації працівників та осіб, яким загрожує небезпека;
- 2) надання домедичної допомоги;
- 3) гасіння пожеж та ліквідації аварій;
- 4) інформування та взаємодії із зовнішніми службами.

Для цього роботодавець повинен призначає відповідальних працівників та організовує проходження ними відповідного навчання, підготовки та підвищення кваліфікації у встановленому законодавством порядку

Безпека і здоров'я окремих категорій працівників

Особлива увага — до захисту вразливих груп працівників:

таких, які не досягли 18-річного віку;

вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили, та працівниць, які годують грудьми;

працівників з інвалідністю.

Йдеться про захист цих категорій за допомогою оцінки ризиків саме для них, враховуючи їх фізичні, фізіологічні та психологічні потреби.

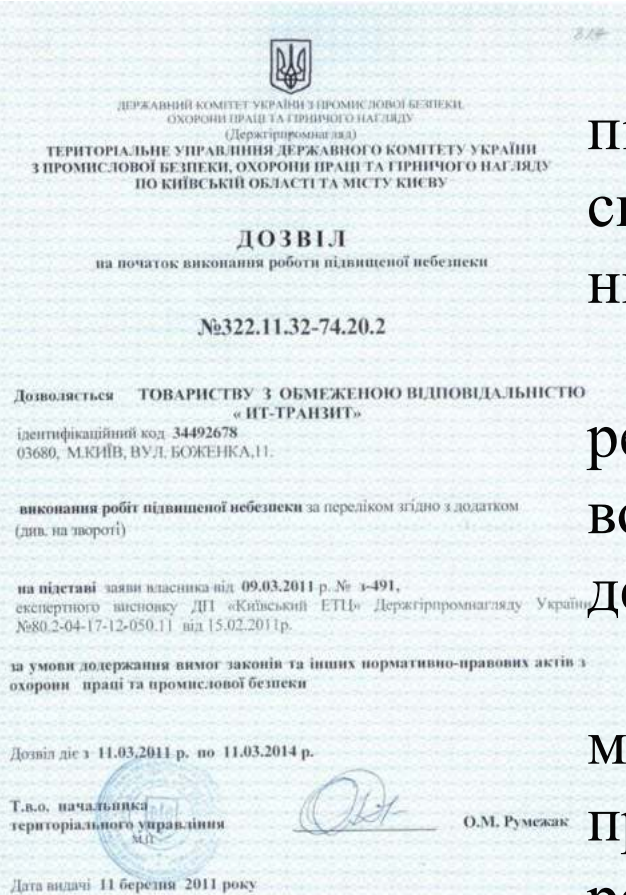
Задачі на удосконалення

- Глобальна цифровізація, спрямована на підвищення ефективності:
 - дозвільно-декларативної системи
 - контролю навчання та компетентності
 - повідомлення про нещасні випадки та аналіз
 - реєстрації робочого обладнання
- Страхувальна система потребує чітких механізмів
- Шляхи запобігання недоброочесності щодо відповідальності та штрафів
- Прозорість щодо доступу інспекторів на підприємство
- Управління безпекою підрядних організацій має бути окремо визначене

Який вплив на показники безпеки в Україні?

Виконання спеціальних видів робіт (підвищеної небезпеки)

Проект передбачає одержання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки. Українська дозвільна система не відповідає світовим практикам та європейському законодавству. Крім того, нині вона жодним чином не впливає на стан травматизму в країні.

Наразі усі документи що стосується отримання дозволів або реєстрації декларації надаються у паперовому вигляді. Дуже часто вони повертаються для доопрацювання, в деяких випадках — десятки разів. Це ускладнює ведення бізнесу.

Під час формування, становлення ризикоорієнтованого мислення у працівників та роботодавців держава має піклуватися про працівників, встановлюючи контроль за виконанням таких робіт. Але в умовах глобальної цифровізації можна використовувати сучасні технології також у дозвільно-декларативній системі.

Страхування ризиків у сфері безпеки та здоров'я працівників

При обговорюванні проекту представниками ЄСОП було запропоновано страхування ризиків як альтернативу дозволу.

Світовий досвід показує ефективність цього підходу, тому що страхова компанія зацікавлена та здатна провести відповідний контроль: щодо якісної оцінки ризиків, виконання заходів контролю та роботи в цілому СУОП. На жаль, найближчим часом це реалізувати малоймовірно, але у перспективі розглядати це дуже важливо.

Управління підрядними організаціями

Це одне з питань, яке не увійшло в проєкт.

Робота підрядних організацій може спричинити небезпеку не тільки для своїх працівників, а й працівників підприємств, на яких вони виконують роботи. І оцінювання ризиків їх діяльності потрібно проводити з урахуванням діяльності усіх організацій, які працюють разом. Ці обов'язки повинні бути закріплені та урегульовані на законодавчому рівні.

Інспекційні відвідування

Потребує обговорення питання щодо прозорості доступу інспекторів на підприємство.

Є ризики, що інспектори праці будуть перевіряти тільки зареєстровані підприємства, а не ті, що працюють у тіні. Та дуже часто саме на «нелегальних» підприємствах виникає загроза життю працівників, і їх діяльність неможливо зупинити та заборонити.

Безумовно, цей проєкт закону з безпеки і здоров'я на роботі – це європейський вектор розвитку! Його упровадження повністю змінить ставлення до безпеки і здоров'я на роботі, мотивацію роботодавців, з'явиться запит на сильних компетентних, кваліфікованих фахівців «нової школи» охорони праці, на аудиторів, страхових експертів, консультантів, тренерів.

Процес узгодження документа ще триває і законопроект потребує додаткового обговорення.

Наше завдання – створити систему, в якій не буде закладено помилок

ЖИТТЯ – НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ

**EUROPEAN SOCIETY OF
OCCUPATIONAL SAFETY & HEALTH**

www.esosh.net +380952231449 office@esosh.net

<https://www.facebook.com/groups/esosh/>